

Laulab nagu noor mees! Voldemar Kuslap: kui selles eas proff olla, siis peab kõvasti tööd tegema

Laupäeval tähistab 85. sünnipäeva elupõline Estonia teatri bariton Voldemar Kuslap, kes on endiselt suurepäraselt vormis. Kõrge trepiga kohvik Männi pargis on inimtühi.

Sirgel seljal ja mõõdukal sammul saabub maestro Kuslap. Me lööme rusikad kokku.

Ettekandja Julia saabub kohviga.

„Piimaga teile?“

„Just! Piimaga oli mulle!“ rõõmustab Kuslap.

„Aitäh, Juliakene! Suur tänu, Juliakene!“

Me räägime tööst.

Kuslap: „Varsti olen ma 85 ja see pole enam 84! Kui tahad selles eas professionaal olla, pead endaga tööd tegema.

Ei saa nii, et hüppad hommikul voodist välja ja hakkad lõõritama.

Mul on võimaldatud kasutada hommikul vara Estonia proovisaale. Seal ma siis häälitsen, võtan maki peale ja kuulan, ega vanainimeselikku loperdust häälde pole tulnud. Makk on halastamatu, see ütleb kohe, kui midagi on viltu.“

„Olete kodus ka eluaeg rollidega tööd teinud?“

„Oi!“

„Või jätkub sellest, mis proovisaalis tehakse?“

„Trollis, autos, metsas! Enamik mu rollidest – nende arv läheneb sajale – on sündinud Männi pargis või Mustamäe nõlvaalustel metsaradadel.“

„Mitte vannitoas?“

„Majarahva säästmiseks mitte. Kui vaja, laulan keldris.“

„Aga dialoogid? Annate osaraamatu abikaasale ja võtate köögis dialooge läbi?“

„Mu viimane suurem töö oli Vana Baskini Teatris, näitemäng „Lumeroos“. Helgi Sallo, Harry Kõrvits ja mina. Lühikese ajaga pidid uskumatult palju teksti pähe ajama ja ma arvasin, et minu sõel on juba nii auklik, et tekst enam meelde ei jää. Võis küll olla nii, et abikaasa aitab ka.“

Telefon heliseb. Kuslap tänab helistamast. Annab aru, et koroonaga on nüüd läbi põetud; et vahetevahel veidi veel köhib, aga praegu annab intervjuud ja püüab mitte väga haige välja näha. Nii et, jah, räägime hiljem!

maaleht.ee

Estonia teater
Vana Baskini Teater
Teater

„Jaa. 50 aastat olen Estoniast sisse ja välja käinud ning kui ma mõtlen mõne rolli peale nagu „Don Giovannis“ või „Gyrano de Bergeracis“ või „Elupõletaja tähelennus“ ja kui polnud dublanti ja pidid haiglasena lavale minema, siis läksid nagu giljotiini alla. Aga me oleme teatris ju kõik poolhullud. Teed ära ja... Pärast ütleb mõni: kuule, sa olid väga huvitav täna!“

Aasta 1994. Etendus „Viini veri“. Kuslap on vürst ja Sallo on krahvinna.

Etendus käib, Kuslap on eeslaval, peaks krahvinnale midagi ütleva, aga tekst meede ei tule. Pöördub Sallo poole, laiutab käsi, annab mõista, et must auk. Sallo tõmbab suu prunti, kah midagi ei ütle.

Etendus seisab, pinge on õhus, Kuslap praeb.

Lõpuks ütleb Sallo, et mu kallis vürst tahtis praegu vist öelda, et... (Sallo ütleb, mida vürst talle öelda tahtis) ja Kuslap läheb rõõmsalt tekstiga edasi.

Kuslap: „Muidugi on selliseid asju juhtunud!“

Hingab kolm korda sügavat välja.

„Rahu. Rahu. Rahu. Paanika on igas olukorras hull asi. Kohutav! Näed ümberringi kohkunud nägusid. Õudne! Aga seda juhtub siis, kui tükk ei ole sisse mängitud.“

Selgub, et „Viini vere“ etenduse puhul oli põhjus see, et keegi orkestrimeestest lehitses Playboyd ja solist märkas ning järg oligi käest läinud.

„Jaa. Muidugi on Estonia teater mu teine kodu.

Issand jumal, ma tulin 1964, kui teatri visiitkaartideks olid Georg Ots, Tiit Kuusik, Hendrik Krumm, Urve Tauts, Aino Külvand, Anu Kaal, Margarita Voites, Endel Pärn, Mati Palm, Teo Maiste... Igas hääleliigis rahvusvahelise klassi inimesed. Tähtede paraad.

Neeme Järvi, Eri Klas... Ma olen olnud õnnelik inimene, ise maal sündinud lihtne poiss, ja korraga on mul võimalus suhelda nii värvikate ja andekate isiksustega.“

Loeme üles värvikaid kolleege. Neist võiks raamatu kirjutada!

Kuslap: „Vello Viisimaa oli kahtlemata üks vaimukamaid. Nagu säraküüna! Pikkadel ringreisidel mööda Eestimaad pani Vello bussis oma repertuaari käima. Missuguseid lugusid ta rääkis! Eraelus oli Vello suurem näitleja kui laval. Tundis peaaegu kõiki restoranide köögitöölisi ja uksehoidjaid. Hommikul kell seitse oli juba mõnele suppi või hapukurki tellinud. Tema leidlikkusel ei

olnud piire. Riigipühade ajal rippusid Estonia maja Pärnu maantee poolsel küljel punategelaste suured portreed. Vello tuli, veidi svipsis, vaatas, et tal on endast ka garderoobis portree, peaaegu sama suur. Teigi akna lahti ja riputas selle punavanakeste kõrvale.“

Kuslap naerab, silmad jooksevad vett.

„Õnneks sai keegi omadest vahele ja suurt pahandust sellest ei tulnud. Mäletan meie viimast kohtumist onkoloogias. Olin vaikselt sisenenud, ta ei kuulnud, et ma tulin. Vaatan: voodis kõssitab kühmus väsinud sõber. See nõõris kõri. Siis märkas ta mind ja oli jälle vallatust täis: vaata, Volli, missuguse torujupi nad mulle kõhtu panid! Kuidas ma nüüd ronin Kungla baari, et oma kärakaports kätte saada?“

Nikita Hruštšov oli teinud äkkvisiidi Tallinnasse. Talle korraldati galakontsert ja Georg Taleš pidi laulma Petrovi aariat Ernesaksa „Tormide rannast“. Ta oli nii kohutavalt segamini läinud, et kutsuti keskkomiteesse aru andma, mis juhtus. Seal Taleš oli rääkinud, et „oota kurat, ljahen lavale, vaatan, esimjeses rjeas puha kiilakad, kes kurat njeist sjee Hruštšov on, sõnad olisivadki p....e läinuvad!“.

Kuslapi silmad käivad mälestusi otsides kohvikuruumis ringi.

„Või Lilli Birke, imeline naine, meessolistide ja dirigentide riietaja, kes kutsus meid kõiki oma linnupojakesteks. Ülimalt tagasihoidlik, ülimalt töökas, ülimalt pühendunud. Igal vaheajal käis Birkekene garderoobist läbi, et kas ta linnupojake ikka korrektne välja näeb ning kiitis ja silitas: kui hästi te täna tegite! Kui hästi teil välja tuli! Tõeline psühholoog! Saad ju aru küll, et ta kiidab sind alati, ükskõik kuidas välja tuli.“

„Aga seda on ju vaja!“

„On!“

„See annab jõudu.“

„See on nagu doping!“

„Vist juba Pinna ütles, et teater on purunenud lootuste kalmistu. Paljudel pole elus nii hästi läinud, nad on oodanud suuri rolle ning on jäänudki ootama ja lootma. Aga minul... Oma tagasihoidlike võimete juures olen ma saanud palju meelepärast tööd teha.“

See on ehk mõnevõrra tagasihoidlikult öeldud, sest Arne Mikk, kes oskab ilusti öelda, räägib telefoni keset tänavamüra, kuidas Kuslapil oli 1965. aastal Eino Tambergi ooperis „Raudne kodu“

poosmani roll. Ja kui ta ütles repliigi „Poisid, mina lähen koju!“, oli Arne Mikul selge: sel noorel mehel on marssalikepp paunas. Kuslap: „Muidugi oleksin olnud õnnelik, kui oleks saanud ennast väljamaa pedagoogide juures täiendada. Paljud tänapäeva noored on sealt palju abi saanud. Ja keeleoskus! Tuleb osata keeli. See on suurim miinus meil, nõukaajal koolis käinuil. Võõrkeeli polnud ju ollagi. Vaata nagu rongi tagatulesid. Aga ei, ma olen rahul sellegagi.“

Tuleb ettekandja Julia.

„Toon teile uued kohvid?“

Kuslap särab. „Aitäh!“

„Piimaga?“

„Juliakene! Te olete nii tähelepanelik!“

Kuslap: „Muidugi. Kollektiiv ei ole Estonias enam endine. Varem istuti pärast etendust all puhvetis, aeti juttu, vahel võeti napsu. Oldi nagu sugulased. Nüüd tullakse enne etendust kohale, krimm viuh peale, pärast maha ja minema. Pool tundi pärast etendust on maja tühi.

Jaa. Kui kellelgi oli juubel, käidi teda südaööl üles laulmas.

Praegu ei teatagi sellist asja!

„Hele täht, sa vaikselt vilgud, sinetavast taevast pilgud, ära peida minu eest oma lahkete silmakest!“

See on kadunud. Kurb!“

(Naeratab.)

„Käisime Einari Koppelit tema 50. sünnipäeval üles laulmas, „Mees La Manchast“ kostüümid olid seljas. Need üleslaulmised olid toredad ja oodatud. Kui kiiresti me unustame traditsioonid ja unustame inimesed, kes on olnud meile olulised. Ükspäev sõidan autoga ja hakkab laulma huvitav bariton. Kes see on?! Issand! Tiit Kuusik! Meie särav Tiit Kuusik! Miks teda nii harva kuuleb! Noored teavad iga väljamaa trummari kinganumbri peast ära, aga...“

Jaa. Vabandust, ma ei tohi nii palju lobiseda.“

Väino Puura arvates on Kuslapis kaks tegelaskuju. Suure publiku ees ülikorrektne, üliviisakas, üligalantne, omade vahel olles muutub Volliks. Omainimeseks. Vabaks. Ja lähevad käiku naljalood, mida Volli puistab nagu varrukast ning keegi ei teagi täpselt, on ta need kodus üles kirjutanud või on need tõepoolest

peas.

Ja kui on palav suveilm ning Mustamäe katlamaja kõrgest korstnast tuleb suitsu, võib juhtuda, et heliseb Puurade telefon ja Voldemar Kuslap nõuab aru, mida Väino seal kuuma ilmaga kütab.

Telefon. Kuslap ütleb, et „Jaa, Kaiekene. Juba ongi läbi. Juba lõpetame. Varsti olen kodus ja sõidame maale. Jaa!“

Kuslap: „Abikaasa Kaie helistas, minu kangem pool. Me hakkame kohe maale tagasi sõitma. Teate, mida ma pean ütleva. Ma olen ikka maainimene. Kui sõidan Tallinnast Tartusse, siis valin väiksemaid teid ja tunnen rõõmu, et viljapõllud on ilusad puhtad ning maamajad ilusti korras. Imeline! Täna hommikul tulime suvilast linna, Mustamäe külma korterisse. Ja juba ma tundsin: tahan tagasi maale!“

P. S.

Lööme rusikad kokku. Toredat sünnipäeva!

Jääme nägemiseni! Ja okas kurku!

Pühapäeval on Estonias ooperi „Don Pasquale“ etendus, mille lõppedes võib juhtuda, et kõlab don Pasquale'i ja tema sõbra Dr Malatesta duett ning Don Pasquale'i osa laulab Voldemar Kuslap.